

структурної модернізації компаній, підвищення їх ефективності, залучення інвестицій і адаптації до цифрової економіки. Реалізація цього потенціалу можлива за умови інституційної реформи, поліпшення бізнес-клімату, прозорості угод і впровадження міжнародних стандартів звітності [5].

Висновки. Отже, ринок злиттів і поглинань є важливим інструментом для розвитку підприємств та економіки загалом. Цей процес дає змогу компаніям не тільки нарощувати свою ринкову частку, але й адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі, ефективно реагувати на конкуренцію та використовувати нові можливості для технологічного розвитку й інновацій. Важливим аспектом є також значення процесів злиттів та поглинань для залучення інвестицій і поліпшення фінансової стійкості підприємств.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Жорнокуй Ю. М. Корпоративні злиття та поглинання як причина виникнення корпоративного конфлікту. *Право та інновації*. 2013. № 4. С. 101–114. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apir_2013_4_11 (дата звернення: 10.04.2025).
2. Лагутіна К. В. Фінансовий механізм корпоративних злиттів і поглинань в Україні: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.08 Гроші, фінанси і кредит. Київ, 2013. 224 с. URL: <https://ir.library.knu.ua/entities/publication/cef9a8ea-3afb-45f5-a1c7-566fcec1f7fd> (дата звернення: 10.04.2025).
3. Колесова І. В. Модернізація фінансового механізму корпорацій. *Економічний вісник НГУ*. 2011. № 2. С. 101–109. URL: https://ev.nmu.org.ua/docs/2011/2/EV20112_101-109.pdf (дата звернення: 10.04.2025).
4. Васютинська Л. А. Міжнародні фінанси: навч. посіб. Одеса: ФОП Бондаренко М. О., 2017. 310 с. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/9480/1/Міжнародні%20фінанси.pdf> (дата звернення: 04.04.2025).
5. Sen A., Sakoui A. Dealmakers see rebound after global M&A volumes hit decade-low. *Reuters*. 2023. URL: <https://www.reuters.com/markets/deals/dealmakers-see-rebound-after-global-ma-volumes-hit-decade-low-2023-12-21/> (дата звернення: 10.04.2025).

Волкова Н. І.

канд. екон. наук, доцент

кафедри фінансів і банківської справи

Донецького національного університету імені Василя Стуса

Петров В. Д.

здобувач вищої освіти

ОП «Фінанси, банківська справа та страхування»

Донецького національного університету імені Василя Стуса

ІНТЕГРАЦІЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В БАНКІВСЬКИЙ СЕКТОР: ПЕРЕВАГИ, РИЗИКИ ТА РЕГУЛЮВАННЯ

Вступ. У сучасних умовах цифрової трансформації банківський сектор України зазнає суттєвих змін, викликаних необхідністю підвищення конкурен-

тоспроможності та оперативного реагування на виклики ринку [1]. Важливим інструментом таких змін стає впровадження технологій ШІ, які забезпечують автоматизацію процесів, підвищення точності управлінських рішень і персоналізацію фінансових послуг [2]. Водночас використання ШІ має і проблемні аспекти – регуляторні, етичні та технічні. Тому важливо знайти збалансований підхід до його впровадження у банківській сфері [3].

Мета роботи – узагальнення досвіду впровадження технологій штучного інтелекту в банківський сектор та виявлення їх ключових переваг і ризиків. Особливу увагу приділено аналізу можливостей нормативно-правового та етичного регулювання задля забезпечення безпечного й ефективного використання ШІ у фінансовій сфері.

Основна частина. Штучний інтелект (ШІ) стрімко проникає в банківську сферу: від скорингу позичальників до виявлення шахрайства [2]. В Україні його розвиток розпочався після 2016 р. з простих чат-ботів, а нині банки впроваджують голосових асистентів, системи аналізу ризиків та AI-скоринг [1], що прискорює обслуговування і знижує рівень дефолтів. Значний поштовх дає зростання безготівкових розрахунків, оскільки великі масиви транзакційних даних дають змогу вдосконалювати моніторинг і скоринг [4]. Водночас відсутність єдиних стандартів і зрозумілої регуляції ускладнює застосування ШІ. У ЄС діє GDPR, у США – FCRA й CFPB, а Україні потрібно розробити власну законодавчу базу [3]. Зважаючи на ці виклики й можливості, варто детальніше проаналізувати сучасний стан упровадження ШІ в українській банківській сфері та оцінити перспективи розвитку.

По-перше, інтеграція ШІ охоплює різні аспекти банківської діяльності: скоринг позичальників, прогнозування ринкових трендів, обслуговування клієнтів і виявлення шахрайства [2]. Першими кроками на цьому шляху стали впровадження експертних систем та елементарних ботів, але зі збільшенням обсягів даних, поширенням машинного навчання (ML) і глибокого навчання (DL) банки набули змоги обробляти величезні масиви транзакцій у реальному часі.

По-друге, в українському контексті розвиток ШІ розпочався після 2016 р. з експериментальних чат-ботів, і поступово перейшов до поглиблених рішень. У АТ «Ощадбанк» застосовують голосового робота «Софія» для обробки стандартних дзвінків (понад 75 %), що істотно знизило навантаження на операторів [5]. АТ КБ «ПриватБанк» розробив систему аналізу ризикової поведінки клієнтів, яка завчасно виявляє групи підвищеної небезпеки та зменшує фінансові втрати [1]. Monobank упровадив AI-скоринг для ухвалення кредитних рішень, прискорюючи обслуговування клієнтів і зменшуючи рівень дефолтів [1]. Водночас залишається питання масштабування ШІ-рішень у масштабі всієї банківської системи України, яке гальмується недостатньою цифровою інфраструктурою і нестачею ресурсів [3].

По-третє, значний прогрес у банківській сфері пов'язаний зі збільшенням частки безготівкових операцій в Україні, що відображено на рис. 1 [4]. Згідно з графіком, частка безготівкових розрахунків картками стрімко зростає, сприяючи автоматизації процесів, скороченню витрат і підвищенню прозорості розрахункових операцій. У контексті ШІ така тенденція особливо важлива, оскільки банки отримують великі дані про транзакції, які можна аналізувати для виявлення

підозрілої активності, розробки нових фінансових продуктів та більш точного кредитного скорингу [1].

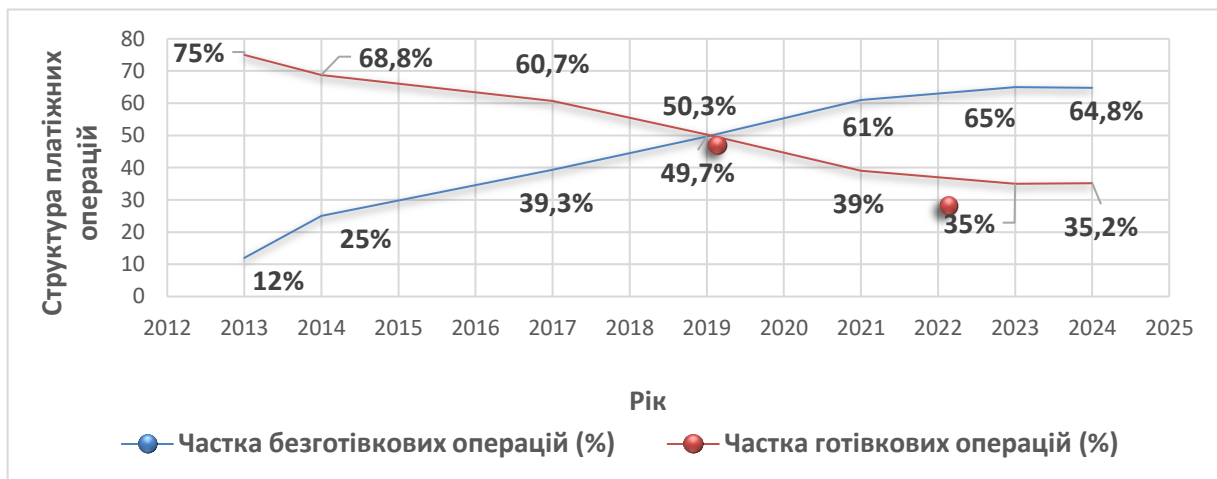

Рисунок 1 – Співвідношення безготівкових і готівкових операцій за роками

По-четверте, важливим є питання регуляторних вимог. У ЄС уже діє GDPR, що вимагає пояснюваності алгоритмів і дає клієнтам право оскаржувати автоматизовані кредитні відмови. У США застосовують FCRA та CFPB, які запобігають порушенню прав споживачів [6]. Для України це означає розробку власних стандартів застосування ШІ з огляду на етичні виклики «чорних скриньок», кібербезпеки та захисту даних [3]. Вважаємо, ШІ стане не лише інструментом для оптимізації банківської діяльності, а й ключовим фактором для розвитку економіки країни.

Висновки. Сучасний банківський сектор України активно впроваджує технології ШІ для автоматизації, підвищення точності рішень і персоналізації послуг. Основними перевагами є спрощення обслуговування клієнтів, виявлення шахрайства та точний кредитний скоринг. Водночас існують виклики: нестача кваліфікованих кадрів, слабка цифрова інфраструктура та відсутність чітких регуляторних норм. Досвід ЄС і США свідчить про важливість врегулювання етичних і правових аспектів застосування ШІ. Україні потрібно розробити власну законодавчу базу з урахуванням «чорних скриньок» і захисту персональних даних, забезпечивши баланс між інноваціями та безпекою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Парушевські А. Використання систем штучного інтелекту в банківській сфері. IV Міжнародна науково-практична конференція учених та студентів «Цифрова економіка як фактор інновацій та сталого розвитку суспільства» (7–8 грудня 2023 р.). Тернопіль: Тернопільський національний технічний університет ім. Івана Пулюя, 2023. С. 161.
2. Холявко Н., Садчикова І., Колоток М. Напрями використання штучного інтелекту у банківських установах. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2023. № 2(34). С. 192–203.
3. Кабінет Міністрів України схвалив концепцію розвитку сфери штучного інтелекту в Україні. *Everlegal*. 2021. URL: <https://everlegal.ua/kabinet-ministriv->

ukrayiny-skhvalyv-kontseptsiyu-rozvytku-sfery-shtuchnogo-intelektu-v-ukrayini (дата звернення: 14.04.2025).

4. Financial Sector Development Strategy 2025 Ministry of Finance of Ukraine. *Офіційний вебсайт НБУ*. 2025. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/Strategy_FS_2025_eng.pdf (дата звернення: 14.04.2025).

5. Павлюченко Д. М. Вплив штучного інтелекту та машинного навчання на банківські послуги. *Академічні візії*. 2024. Вип. 32. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1277> (дата звернення: 14.04.2025).

6. Використання AI у банківському секторі. *Webpromoexperts*. 01.10.2024. URL: <https://webpromoexperts.net/ua/blog/vikoristannya-ai-u-bankivskomu-sektori> (дата звернення: 14.04.2025).

Волкова В. В.

канд. екон. наук., доцент

Донецького національного університету імені Василя Стуса

Побережна А. Р.

бакалаврант ОП «Фінанси, банківська справа та страхування»

Донецького національного університету імені Василя Стуса

РОЛЬ СТРАХУВАННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТРАХОВОГО ЗАХИСТУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Вступ. Страхування відіграє важливу роль у підприємницькому середовищі, де підприємницька діяльність супроводжується численними ризиками, які можуть завдавати шкоди фінансовому стану компанії. Питання щодо забезпечення надійного страхового захисту стало особливо актуальним у контексті глобальних криз, пандемії та воєнного стану на території України.

Метою роботи є дослідження значення страхування як засобу захисту підприємницької діяльності від потенційних ризиків.

Основна частина. Страхування є важливим складником фінансової системи та одним із основних інструментів управління ризиками.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про страхування»: «Страхування – це вид цивільно-правових відносин щодо захисту майнових інтересів громадян та юридичних осіб у разі настання певних подій (страхових випадків), визначених договором страхування або чинним законодавством за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати громадянами та юридичними особами страхових платежів (страхових внесків, страхових премій) та доходів від розміщення коштів цих фондів» [1].

Міжнародний аспект страхування зводиться до усунення національних відмінностей у законодавствах різних країн і уніфікації способів захисту інтересів господарюючих суб'єктів, з одного боку, та розробки таких юридичних норм, які б забезпечили страховикам наявність достатніх фінансових гарантій, з іншого боку [3, с. 75].

Отже, страхування – це двосторонні економічні відносини, які полягають у тому, що страхувальник, сплачуючи грошовий внесок, забезпечує собі (чи третій